

Päikesele avatud maja

Tekst JANA RAND
Fotod SVEN ARBET

Ilusat maastikku on alati hea vaadata, nägus ümbrus on üks olulisimaid tegureid kodu asukoha valikul. Paraku ei pruugi iga maja kaunis maastikus ilus olla, eriti siis, kui see püüab ümbritseva üle domineerida. Kui arhitektil leidub nutikust hoone arhitektuur ja ümbritsev loodus tervikuks siduda, tekib tulemus, mis annab maastikulegi lisaväärtust. Just looduse ilu pärast valisid Hannes ja Karin seitse aastat tagasi selle paiga oma kodukohaks.

“Kui arhitekt Enn Laansoo meie kruntil esimest korda käis, oli tal kohe pilt selge. Ta pakkus välja jõele avatud ja päikese liikumist arvestava maja projekti ning meil oli üsna lihtne sellesse oma ruumiprogramm sätida,” meenutab Karin.

Arhitekt Enn Laansoo Pirita jõe ürgoru kaldale rajatud eramu arvestab täpselt maastikku ja reljeefi. Maja paikneb kõrgel kaldal, all orus teeb jõgi maalilise

Looduse ja arhitekt Enn Laansoo sujuva koostöö tulemusena kerkis Pirita jõe ürgoru kaldale eramu, milles viibides tunned end osana loodusest.

Elamu tagumine külg on avatud kaunile jõeäärsele maastikule.



↑ Kõrgendikule ehitatud hoone jälgib täpselt reljeefi ning ilmakaari.

looke ning sellesse suubub väiksem oja. Oja suudme ja jõe vahele moodustub ilus looduslik poolsaar. Esifassaadi poole jääb aga üsna troostitu tänav ning naaberkrunt alustamisjärgus ehitusega. “See kontrast maja esi- ja tagafassaadi vahel, juurdepääsuteed ning orienteeritus ilmakaartele määrasidki ära hoone paiknemise krundil,” selgitab arhitekt Enn Laansoo. Jõe poole avanevad elamu suured aknad, isegi kaldkatuse serv on maantee suunas kaldu, et see jõepoolset vaadet ei varjaks.

Perenaise sõnul on see maja päikese suhtes alati õigel kohal: “Hommikupäike paistab meile voodisse ja teeb varakult virgeks. Päeval on elutuba alati valgustatud, kuid päikesekiired ei lange sellise nurga all, et toas oleks üleliia kuum. Öhtupäike paistab kööki ning terrassile, nii et lausa kutsub õhtusööke väljas nautima.”

Oja ja jõe vahele jäävale poolsaarele on ehitatud palksaun. “Saun oli meie koduks peaaegu kolm aastat – niikaua, kuni maja ehitasime,” meenutab Karin. Nüüd on perel ühel krundil justkui kaks maailma – kaldapealsel olev moodne elamu ning jõekäärus asuv arhailine palksaun. Üht maailma lahutab teisest vaid kaldakõrgendik.

KAKS LOODUSLIKKU MATERJALI

Maja ehitamiseks on kasutatud nii puitu kui kivi. Seda, kumb materjal domineerib, on keeruline öelda. “Armastan looduslikke materjale, seda on nii puit kui ka kivi,” selgitab arhitekt. “Puidust hoones on hea kliima ja iseloomulik meeldiv lõhn, seetõttu on eluruumide osa valdavalt puidust. Keldriosa ning majandustiib, kus tuleb



Tallinn Forelli 10, Peterburi tee 52a
Tartu Ringtee 4; **Pärnu** Papiniidu 19
www.varvikeskus.ee

arvestada võimaliku niiskusega, on enamasti kivist.”

Kose eramu juures on kasutatud saetud paekivi. Sellest on tehtud maja sokliosa, sissepääsu kõrvale jääv barjäär ning hoone otsas asuv terrassisein välikamina ja sellest väljakasvava korstnaga.

Saetud paekivi hindab Laansoo kui kaunist Eestile iseloomulikku, kuid samas ka kui kergesti töödeldavat-paigaldatavat materjali.

Peaaegu samasugust paemüüri sees paiknevat kaminat kui väljas näeme majas seegi. Elutoas asuvale paekiviseinale toetub kõrge katuslae puitkonstruktsioon, kuid see jagab ühtlasi ka ruumid pikisuunas kaheks. Kamina poole jääb maast laeni ulatuvate akendega elutuba, kolde taha aga köök ja kabinet. Sealt edasi minnes saab juba väliskse juurde või keldris paiknevatesse majandusruumidesse.

Erinevad tsoonid ruumis järgnevad üksteisele lihtsalt ja loogiliselt, võimaldades uksi avamata kõik läbi käia. Samas on iga piirkond piisavalt eraldatud nii paeseina, mööbli kui ka paest trepipiirde abil.

Teisel korrusel, kus asuvad pere kolme lapse ja vanemate toad, on planeering samuti lihtne. Toad ja laste tualettruum



Maast laeni ulatuv klaassein muudab piiri sise- ja välisruumi vahel üsna vähe märgatavaks.



Elutoast pääseb sujuvalt kööki, mis paikneb kaminaseina taga.

Terrassil olev kaminaga paemüür sarnaneb elutoas oleva kaminaseinaga.



paiknevad kõik kõrvuti. Vanemate magamistuba on tunduvalt suurem, koosnedes kolmest ruumist. Peale magamistoa on siin veel eraldi garderoob ja avar vannituba.

Sisekujunduse on suuremalt jaolt välja mõelnud pererahvas ise. Samas kinnitab Karin, et sisustamisel lähtuti suurel määral arhitektuurist ning arhitekti antud soovist. Sisekujundus on üsna lihtne: seinu katab heledaks peitsitud laudis, põrandad on tehtud suurtest liivakarva presskividest. Aktsenti lisavad Tarmo Luisu valgustid ning idamaise hõnguga mööbliesemed.

PÄIKESELE AVATUD AKNAD

Tumedates toonides sisustatud magamistoale annab erilise ilme suur ümmargune aken, mis avaneb ürgorule. Ümaraid aknaid on arhitekt Laansoo varemgi kasutanud. "See on arhitekti krutski – selline efektne asi, mis tõesti tekitab pisut teistmoodi ilme nii väljast vaadates kui siseruumis olles. Ühtlasi on see ka päikesekell. Toas saab jälgida aknast langeva valguslaigu ja ühtlasi ka päikese liikumist," selgitab Laansoo. Aken paikneb nii, et kaunis vaade paistab otse voodisse, kus saab alati aimu sellest, milline ilm on väljas.

Ühe ja sama materjali kasutamine nii väljas kui sees muudab üleminekud väljast sisse ja vastupidi märkamatumaks, hoone terviklikumaks. Seda põhimõtet toetab ka planeering. Nii avaneb elutoa suure klaasseina ees seistes ürgoru maastik täies ilus, ruumis viibides tunned end justkui keset loodust olevat. Köögist viib uks terrassile, vaid üks samm ning oledki paest välkaminas juures, mis on samasugune nagu toaski. Enam lähemal loodusele vist olla ei saaks. 🌿